

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus. lvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

Tractatus

III

Casus. lvij.

nō poterit si iniuria sit facta seruo vel mortuorum filiorum familias. Hec ex illis. Dico ergo quod si offendit comunicare non potest: nisi offerat satisfactionem si potest. Si autem ambo offenduntur: potest in offendendo sit per os in reconciliando ceteris paribus. Quid dico: quod interdum quis per leuius concilio interfert valde magnū.

Elice ergo conclusiones.

Prima. Quidam fuians ad proximum suum et ex mala voluntate dolet de bonis eius vel gaudet de malo notabiliter: est in peccato mortali: nec potest concilare.

Secunda. Qui tamē vult malum propter bonum aliquid rationabile: non peccat: sed potest communicare.

Tertia. Similiter quod non gaudet de bono temporali ut sic: sed solū ut ordinatur ad spirituale. id est ad salutem anime.

Quarta. Quicunque credidit subtrahere sibi mitico bonum spirituale vel tempore generale: aut tempore extreme necessariū: est in mortalitate.

Quinta. Secundus qui spirituale particularē aut tempore particularē vel de his est.

Sexta. Qui intendit inferre malum notabilem ordinem iuris: vel secundum ordinem iuris ex odio: est in mortalitate. secundum ordinem iuris sine odio.

Septima. Qui non vult logum voluntatis satisfacere: concordando iudicium sibi traducat.

Octaua. Qui non vult remittere: sed persequi actiones iniuriarum semotum odio: licet te comunicat.

Nona. Qui offendit et non vult satisfacere: iudicium sibi traducat: quod fratres eius aliquid habent contra eum.

Decima. Quando potest offendam ista quod accipit iniuriā risus actoribus aliquod signum animisticie ostendit: est facta reconciliatio: quod vide sufficeret saltē in lembi.

Undecima. Quoniam offendit mutua: potest in offendendo debet esse potest in reconciliando ceteris paribus.

Duodecima. Item secundum Archieps. i die resurrectionis. ipsa aliquod illo tempore triū diez conciliātū sit: tamen ab Eugenio emanauit breue ad fratrem Ioannem de capistrano datum romae. **Decima.** in quod declarata optime esse satis factum regi: si infra hebdomadā sciam vel in fratre petrana pasce quod conciliet.

Veritur. Iij. vij. fin mente sancti Tho. et doctrinā eius tenet quod facere electio synodā in extrema necessitate de necessario ad decetiam vite: Ad quod ex doctrina eius. t. ii. q. xxxvij. r. iiiij. d. xv. inde Circa hunc in doctrina bni Tho. due solennes opiniones: hinc solennissimos sectatores. Primo ergo tractabo materia finis operatione antiquarum thomistarum quatuor faciendo. Primo enim declarabo mentem eius. Secundo probabo declarationem esse veram quod habet eius.

Terterio ex dictis eius arguam contra et soluz. Quarto confirmabo per dicta thomistarum omnia dicta.

Quattuor ad primū sciendū est quod bona hominis diuinitas sit in quadruplici differentiatione. Prima sunt necessariae necessitate quae sunt absoluta. id est quod non possit vivere sine et

sine quod non possit vivere sanus et valens tempore quanto sua complexio durare potest si debite percutitur. Terterio gratia. Delicata nutritio est necessaria panis triticum et pelliccia tunica et equus interdum. Secunda vero sunt necessariae necessitate quae sunt traditionatae. id est quod non possit vivere decenter sine et

sine quod non possit vivere sanus et valens tempore quanto sua complexio durare potest si debite percutitur. Tercia sunt oia sine quod non possit vivere sanus et valens tempore quanto sua complexio durare potest si debite percutitur. Tercia sunt oia sine quod non possit vivere sanus et valens tempore quanto sua complexio durare potest si debite percutitur.

Quarta sunt oia sine quod non possit vivere int̄ coequales sibi: sine nota auaricie: vel stulticie vel incivilitatis vel paupertatis vel humiliorum: quod ad cibos aut vestes aut certitudines aut palatia aut ornamenti domum: aut humiliorum fertiali decent viueret in festo solenni nisi in aliquo casu. Sed per hoc sciendū est quod ad iudicandum quod decēs et quod indecēs sit duplīcē regula possumus utrumque iudicio considerare: prudenter et grauius hominē et exemplis prouisio viuētiū: quod quicunque viuit incedat aut decēs viuit: aut non operari finē inclinationē virtutis. Non enim est aliqd iudicandum decēs vel indecēs ex sua ambitione: quod gustu habet infectum. Tertia sunt quod continent quod intra bona necessaria ad decentiam: sed tamen sic quod eis sublati stat decentia: eis additis non excedit decentia. Tercius minus enim requisitorum ad decentiam non est

De questiōibus impertinētib us

indivisiibilis puta centū aurei: sed ē in qdaz latitudine: puta nō minus qd centū: et nec plū qd centū viginti: ita qd ista. x. possunt addi et minimi: statē decetia. Quarā sunt bona sufficiā. i. qd cung excedit qnq̄ginta et centū et viginti: ita qd nō sunt necessaria ad viuere: nec ad decenter viuere: sicut sūt centū in habente ducentā virginē. Prima siḡ bona. i. qnq̄ginta aurei: ant a. et seū cunda. i. centum sint b. et tertia. i. x. sint c. et quarta. i. alia centū sint d. Igit̄ de a. nul la est questio. qd oēs doctores querunt et nullus tenet de a. facere elemosynā: imo nec licet. qd est p̄tra charitatē: nū in casu fieret hoc alicui plone vtilioz. p. bono cō muni quod potes tue vite p̄ferre: vt si m̄les offerat te morti. p. duce: quod licet qd quis nō sit necessarium. De ipo etiam d. nō est questio. quia oēs p̄cedunt et ~~cō~~ sub p̄cepto de eo facere elemosynāz in extrema necessitate: vel etiam in necessitate virgin te. seu quādo apparēt signa pbabilita extre me necessitatis: etiam nū compareat ad hoc pauperes extreme necessitatis: nō au tem ali. De ipo ps. c. i. xx. dico qd sm̄ mē tem sancti Tho. led fieri elemosynā liceit et etiā debet f̄ori. led hoc debuit. nō est p̄cepti: s̄z consilium: nisi res ita se habeat qd sit ne indecentia notabili possit resartiri: qd etiam tūc est p̄ceptum in extrema necessitate: sed eo casu quo potest fieri resartio: iam excludit a rōne necessarij ad decentiā. De ipo ho. b. i. centū dico p̄mo qd nō est p̄ceptum facere elemosynām. Et secūdū qd nec consilium. Et tertio qd nec licet sm̄ mē tem sancti Thome: nisi sit qd modicū. qd viuere indecenter est v̄s ipse dicit in: dina tum. i. p̄tra frutem. s̄affabilitatē seu amiciū que est pars iusticie. vt dr. in. y. h. q. xxiiij. ar. ii. qd q̄z tūc ad p̄mū debet se de lectrabilē exhibere vt decet in v̄bis et fact̄ vt dicit in. iiij. dist. xxiiij. q. i. ar. ii. Est autē indecēs qd alijs p̄tentibz vestibz solennibz: tu v̄lis inter eos esse cū v̄lībz: nisi i. casu extremae necessitatis alterius. sed v̄les viles nō dico quas iudicat ambitioz sa pompa: sed quas cōmuniſ ſinis p̄batōrum et fruſor exempla zēminat. Lys aut̄ quis dando venerit ad modū viuenz di ita vile qd si v̄lībz incederet reputaretur als reprehensibile: dico qd v̄lībz qd nec tē nef nec debet facere elemosynā: qd qd nō licet facere p̄ amore dei et frutis humilitatis et ſeūli p̄ceptu: nō est p̄ceptu facere p̄ vita corporali p̄ximi. Et qro qm̄ tribū calibz licet facere de eo elemosynā. s. p̄mo cu mūrat stat̄ transēudo ad religionē. quia nobilis vel alius: tūc nō tenet viuere de e. Et fm̄ statū quem relinquit. Et scđo qd o facilis p̄t qd resartire ne appareat in cogēniens: vt si in qdрагeſ ſha del vesti p̄ſchalalis paupibz cū qd ſat ſe ait p̄ſcha habitur vñ alia faciat. Et tertio qd occurrit in paupe necessitas maior̄ qd decen tia: puta necessitas abſoluta singulari p̄fōne: vel magna necessitas reipublice. In his em̄ casibz elemosyna fit de ipo b. laudabiliter: ſed nō ē in p̄cepto: niſi ſit qd modicū. vel ſi ſit multū tñ o facilis resartiri p̄t ut nō appareat notabilis idēcētia: qd caſu rā excidit a rōne talis necessarij. Eſi dicat p̄tra hoc qd ſi eſter p̄tra frutē indecent viuere: nō liceret viuere indecent p̄t extrema necessitate fratris. dico qd aliqd est contra frutē aliqui qd ex circumſtātia ſic hone ſtat ut fiat licet et nō de p̄cepto: ſicut mo ri fame ut alii nutrias eo caſu qd ille eſter reipubli te vtilior: vt x̄orem ſibi admouere man⁹ reformatrice puleritudis: eo caſu qd ſculit viro laſciuenti. Si etiā dicat qd plus tenemur diligere vitā fratris qd res noſtras: dico qd est verū: ſed eo caſu qd viuere indecent cogimur: qd est p̄tra frutis bonum: et viro prudenti et graui more honorificā. Qui qd qd eſt dāndo tantū ſe at tenuauerit in facultatibz: qd iā ita v̄lis in cedere cogif ſiḡt vñq̄ incēſſit p̄t. Qd ſus i. ecclē ſtatū: tūc iā paupes deo cōmēder: qd fecit totuz qd de exigit ab eo: p̄t ut ſi matrōa nobilis ſa remaiſt cū vna ſola et humiliata veste ciuli: qd nō tenet hāc ven̄dere et emere rūſticanā: et de refiſio paup̄ri ſubuenire moriēti: alioq̄n tot⁹ mōs etiā religiosi nō ſolū plati ſz etiā ſubdiſti dānarent: qd licet in neſſitātē extrema elemosyna facere.

q **V**antum ad scđm ad
duco oia q̄ dicit scđus lbo.
in ista materia. Iḡs saget
lbo. q̄. q̄. q̄. xxxv. art. vi. q̄.

Tractatus

III

ut ut corporal elemosyna sit danda de necessario: et rindet sic formaliter: et de pbo ad pbū. Rideo. Dicēdū q̄ necessariū duplicit̄ dicis. Uno mō sine q̄ aliquid ē nō pot. Et de tali necessario oīo elemosyna dari non debet: putat si aliquis in necessitatis articulo constituit̄ h̄iē solū vñ posset sustentari et filii sui et alij ad eū pertinet. De h̄iē nez necessario elemosyna dare: est sibi et suis vita et trahere: qd n̄ licet. Sed h̄iē dico: nisi forte talis casus insinueret: ut subrahēdo sibi dari ret alieni magne psonae: per quā ecclia vel respublika sustentaret. qz p talis psonae liberatio et psonum et suos laudabilis pculo mortis exponeret: cū bonū cō sit p̄p̄iḡ h̄ ferendū. Alio mō aliquid dī esse necessarium sine q̄ nō pot. Quenam via transiḡ: sūm cōditionē vel statū p̄sonae psonae: et alia p̄sonae: quarū cura ei incumbit. Hui⁹ necessariaj termini nō est in indiuisibili p̄stitutus sed mltis additis nō pot dijudicari esse ultra tale necessarium: et multis subtractis: adhuc remanet unde possit aliquis quenam transire sūm statū. De h̄iē ergo elemosyna dare est bonum: et nō cadit sub pcepto: sed sub p̄silio. Inordinatum ēēt aut si aliquis tñ sibi de bonis p̄p̄is subtraheret ut alijs largiret: q̄ d̄ residuo vita nō posset transigere quenam: sūm p̄p̄i statū: et negotia occurrentia. Null⁹ em̄ incōuenienter viuere deberet. Sed ad h̄iē tria sunt excipienda. Quoz p̄mū est: qn̄ aliquis statū mutat: putat p̄ religiosis ingressum. Tūc em̄ oīa sua p̄p̄er ch̄im largies opus pfectōis facit: se in alto statu ponēdo. Se cūdo: qñ ea q̄ sibi subtrahit̄ sūt sint necessaria. Ad quenam vitam de facilitati refartiri possunt ut nō sequat maximū incōuenies. Tertio: qñ occurret extrema necessitas aliquid p̄uate psonae: vel etiā aliquis magna necessitas reipublice. In his em̄ casibus laudabiliter aliquis p̄mitteret id qd ad decentiam sui statū p̄tinere videat ut necessitati maior subveniret. Per hec p̄t de facilis solutio ad obiecta. Hec sā. Tho. Vbi nota p̄mū: q̄ qn̄ dī inordinatum autē esset: incipit loqui de b. nō loquit̄ de c. de q̄ p̄us immediate loquebat̄. Nota scđ q̄ dī: sed ad h̄iē tria sunt excipiēda: ly h̄iē nō dēmonstrat id qd sup̄ dixerat. s. q̄ nō ē p̄ce/ ptū dare elemosyna de c. ut h̄iē intelligat q̄ in illis tribus casib⁹ elemosyna sit in p̄cepto. q̄ iste sensus est p̄tra eū. ibi: et in q̄rto. vbi exp̄ se dī ut patebit q̄ i illis casib⁹ est de p̄silio. Sed ly h̄iē dēmonstrat id qd imēdiatē p̄mis̄ serat. s. q̄ est inordinatum et illiciū viuere inbus decenter sūm sui statū. Hoc em̄ fallit i inquis laudabilit̄ faceret. Aliq̄ aut̄ textus habet: sed ab h̄iē: et n̄ sed ad h̄iē. Et hec lectio magis p̄gruit: et sensus est plamor. Itē in iiii. dist. xv. q. h. ar. iiij. q̄stionula p̄ma: q̄ rit scr̄is Tho. ut p̄ elemosynas dāda de necessario: et rindet sic formaliter. Rideo dicendū ad p̄ma q̄stionē q̄ de rebus existētibus dī aliquid nob̄ necessariū duplī. Uno mō sine q̄ nō pot aliquis ēēt vñ viuere. Alio mō dī aliquid nob̄ necessariū: q̄ indigemus ad honorem viuēdū vel decent sūm statū nostrū. Sed talis decētia nō 2sistit in aliquo indiuisibili. quia multis additis horum nō excedit statutū sui p̄ditionē: et multis subtractis p̄ditionē sui statutū decentē seruat. S̄z tātu posset addi q̄ cēt vñtra p̄ditionē statū eius: et tantū diminui q̄ nō seruat honestas: vel ultima sui statū decentia. Et h̄iē simone determinari nō pot: q̄ de singularib⁹ nō est iudicium: sed statū in b̄ prudētis arbitrio: et vñctio n̄ docet dī bus. Hec ille. Et infra. Illud ḡ sine quo nō pot esse vel viuere aliquis vel ip̄e vel ille cui⁹ cura habet nō debet i elemosynas exēti. Hoc em̄ dī necessariū simpliciter q̄ necessitate absoluta. nisi forte possit anq̄ necessitas incūbar et alius modū refartiri: q̄ iam excidit ab huius necessitatis ratiōe. Similis etiā illi. q̄ subtrahit̄ nō pot seruari decētia statū aliquā mō sui vel suoꝝ nō deber aliquis in elemosynas expendere nisi de facilis refartiri possit: aut nisi aliquis statū mutare vellit. q̄ null⁹ deber indecentē i aliquā statū manere: vel nisi necessitas aliqua p̄ponderet vel alicius psonae specialis in necessitate ultima existentis: vel ecclie vñ reipublice. quia bonū genit⁹ est diuin⁹ q̄ bonū vñ. Illud aut̄ q̄ posito vel subtrahito nihilomin⁹ decētia statū manet: p̄t i elemosyna dari. Et de h̄iē est 2sillū nō p̄cep̄tum. Illud aut̄ qd necessariū reputatur ad aliquā qd est vñtra decentia statū de-

De questiōibus impertinentibus

bet in elemosynā dispensari. et h̄ cadit sub p̄cepto. Hec ille. Qui deinde arguit prior loco sic. Vide q̄ non sit dāda elemosyna de necessario. q̄ s̄ Aug. peccat q̄ p̄poste re agit. Sed ordo charitatis hoc erit: ut magis h̄ sibi q̄ alteri subueniat. q̄ peccat subtrahēdo sibi necessariū ut alteri tribuat. Ecce argumentū: lequit. S. Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ si aliq̄s necessariū sine q̄ nullo modo esse aut decēter viuere poss̄ sibi subtraheret ut alijs daret; ordinē charitatis subuerteret in bñficijs obseruandū. Non aut si de alijs sine q̄bō p̄dicta eē pos̄ sunt alteri q̄ sibi tribuat, quia p̄tuoī ē de talibus bonis corporalib⁹ plus alijs q̄ sibi tribueret in ix. Ethic. phs dicit. Hec ille. Ex q̄s patet q̄ dare c. r. b. est consti

uensia: q̄ necessitatē p̄prie v̄l. p̄pinq̄ cōdicationate. Et s̄ dī. dī. cōsider q̄ dare elemosynā de sup̄st̄o cadit i p̄cepto. Et s̄lī etiā dare elemosynā ei q̄ est in extrema necessitate. Dare aut de eo q̄d est necessariū necessitare secūdāmō aut de eo q̄d est necessariū necessitate p̄ma. q̄ h̄ esset ī ordinē charitatis. Hec ille. Ex his aut arguit sic Nam p̄ceptū leḡ obligat ad subueniendū p̄t̄ necessitatis absolute extraneoī. q̄ necessitatis necessitatis absolute extraneoī. q̄ necessitatis p̄ceptū v̄l. p̄pinq̄ p̄ditionate. ut dī san. Tho. hoc aut nō esset nisi esset p̄ceptū ut q̄s in extrema necessitate daret necessaria sibi ad decētiā. S. Dico p̄mo q̄ s. Tho. sumā multā limitauit q̄ ex alioī opiniōb̄ dixerat in sententijs. et bñm alijs h̄ est vñūideoī standū est dicit. h̄. h̄. Dico secundo meli: q̄d etiā in q̄rto sensit: q̄ nō sit p̄ceptū elemosynā facere de ipso b. vel c. ut patuit. q̄ aut h̄ dī intelligunt in casu q̄ p̄t̄ esse reseruatio: ut sit sensus. Qn q̄s etiā. q̄r aliq̄ dicit q̄ vidēn̄ predi cōtis repugnare. Nam. iij. dist. r. q. vbi s. p̄uis suis v̄ subuenire q̄ alienis. sed p̄pō/ ar. j. q̄stuncula. iij. in qua q̄rit v̄r elemoī syna cadas sub p̄cepto: sic r̄ndet. Ad q̄rtā q̄stionē dicendū q̄ cū elemosynā sit accus̄ p̄t̄: oportet q̄ aliq̄ modo cadat sub p̄cepto. q̄ p̄cepta legislatoris ad p̄t̄tē in ducere intendunt: ut dī. h̄. Eth. Hec ille. Et infra. Ordō aut subuentoriis talis de/bet esse q̄ntū ad duo. Ex pte eō p̄ q̄bō sub/centia: nō tenet ex necessitate. Unū ista de uenit: ut p̄mo sibi: postea sibi p̄iunctū sub/veniat. Deinde extraneis. S. Dico: ex parte iij. r. q̄ subiungit ibi in q̄rto i loc̄ mlt̄. Et q̄ necessitatē talis debet esse ordō: ut p̄t̄ne sic senserit pat̄z ex trib. P̄io: q̄r ut ex sus/cessitati absolute subueniā q̄ alicui neces/sitati conditionate: que est cū q̄s indiget aliq̄ ad sui stat̄ decētē reseruatiōem. Et ideo p̄ceptū leḡ ad hoc obligat: ut illud q̄d superest alicui post subuentoriem p̄fectaz er sibi cōiunctū: pura familie quā gubernare debet respectu v̄triusq̄ necessitatēs: in elemosynas expēdat ad subueniendū alijs respectu v̄triusq̄ dictaz necessitatuz. Sic ab actu nutritiū in q̄ attendit q̄li necessitas absoluta: et actu augmentatiū in q̄ atten/dit q̄li necessitas conditionata: p̄pat ad reseruatiōez speciei: generatiue virtuti sū/ministrās. Et s̄lī p̄ceptū legis obligat q̄ illā necessitatē extraneoī absolute p̄mo sub

venia: q̄d necessitatio seculū necessitate ad

leḡ p̄cepto nō tenemut: ad superrogatoī

griner: de qua consilia dant. Et ideo cum

dare aliq̄d de sup̄fluo respectu p̄me neces-

naturā illud q̄d sibi de alimento sup̄fluit:

ab actu nutritiū in q̄ attendit q̄li necessi-

tas absoluta: et actu augmentatiū in q̄ at-

tendit q̄li necessitas conditionata: p̄pat ad

reseruatiōez speciei: generatiue virtuti sū/

ministrās. Et s̄lī p̄ceptū legis obligat q̄

illā necessitatē extraneoī absolute p̄mo sub

venia: q̄d necessitatē extraneoī absolute p̄mo sub

Tractatus

III

dico q̄ vez est: de extrema & absoluta iaz. fluum respectu p̄me necessitat̄: sed necesse
 posita in actu: sed tñ loquitur de extrema satiū sc̄da necessitate ad subueniendū ma-
 mox futura cui iā apparet signa. qd̄ patr̄ ior̄ necessitat̄ etiā nō sit absoluta rē. in-
 Tu qz istā necessitate dicit maior: q̄ de t̄lligit q̄ necessitas nō absoluta / tamen
 certe. Tqz fm̄ eū ubiqz nō est p̄ceptū maior: q̄ necessitas decerte: sit q̄ si nō aq̄
 dare elynā p̄ter necessitatē decete p̄ce: est necitas extrema q̄ est absoluta: s̄ assū
 alioq̄ des dāarent. Et ibidē ad q̄rtum signa ei p̄biliq̄. Ut extra necessitatē
 dr. T̄ps ad qd̄ obligat p̄ceptū d̄ elem̄ḡ extrema. Vl̄ q̄si null̄ tenet elemosynā da-
 nis faciēd̄ ex p̄te accipic̄t̄ est q̄n asp̄ct̄ resub p̄cepto. Et nota q̄ extrema necessi-
 signa p̄babilit̄ extrema necessitat̄ futura. tas fm̄ Pe. de pal. nō solū intelligit q̄n
 mī si subuentat: vt cum aliq̄s videt ales hō est in piculo mort̄: sed etiā grauis int̄-
 importētes vel pigros ad subueniendū et firmitas. Tertio arguit. q̄ si eū in ne-
 paup̄em indigent̄ cibo & porū & alijs vi-
 cissitate extrema oia sunt cōsa. qd̄ nō ell̄
 te necessarijs: nec sibi satisfacere posse. nō
 nisi t̄c. Sol. Sunt cōia tūc oia q̄ dare ē p̄
 em̄ expectāda est vltima necessitas. quia
 p̄ceptū: nō aut̄ necessaria absolute. q̄ est ā
 runc forte non posset iuvari natura fame
 rōnem & surtiplias mībi pāne meū: eo ca-
 vel siti p̄supta. Ex p̄te yo dār̄ est q̄n bas-
 het hō multa q̄b̄ nō idget neq̄ ad suste-
 rationem vite sui & suo p̄: neq̄ ad decentē
 status sui p̄seruatōe: etiā paup̄es extre-
 me necessitat̄ non comparcerent. Hec ille
 Vl̄b̄ nō intelligis q̄ h̄is sup̄flua teneat̄
 sibi paup̄ib̄ dare nisi in necessitate extre-
 ma vel q̄i. i. q̄i est mox futura & iā appa-
 ret: alioq̄ siq̄s tenet̄ subuenire indecen-
 tie oīm paup̄er̄ perentū: nullus saluare.
 Vl̄ qd̄ dicit: etiā paup̄es extreme ne-
 cessitat̄ non cōparcent: sic intellige sicut
 p̄us ipse posuerat. s. qz adhuc non sunt in
 necessitate extrema: sed tñ iam h̄is signa
 eius mox future. Tertio: qz seq̄ndo exem-
 plū ei p̄ patet q̄ natura id qd̄ ē necessariū
 augmento p̄prio nō administrat generatiue
 vt patet in brūz & hoib̄ bi regulatis: esli
 non in yicōsis q̄ plus coeūt q̄ natura re-
 quat: nō ex naturali inclinatiōe: sed ex phā-
 rasia p̄sudante naturā. Tho. arguit. q̄
 sic se habet necessariū ad necessariū sic ne-
 cessitas ad necessitatē. qz. s. si de min⁹ ne-
 cessario tenet̄ q̄s subuenire minori necessi-
 tati: etiā q̄nior̄ tenet̄ de necessario ma-
 gis. Sed de sup̄fluo tenet̄ q̄s etiā extra
 extraneā necessitatē. s. si paup̄es extranea
 necessitat̄ non compareant: vt d̄ s. Tho.
 Ergo in necessitate extrema tenet̄ d̄ neces-
 satio ad decentiā. Sol. Int̄edit s. Tho.
 paup̄es extrema necessitat̄ nō comparere
 q̄ne extrema necessitas est futura: sed p̄ba-
 illia & ḡra ei p̄ sunt p̄ntia. Et eodēz mo vt
 dictū est q̄n supra dicit. q̄ dare aliqd̄ sup̄

Dantū ad quartum ha-
 cten⁹ in ordie pdi. intellexerunt
 cōiter doctores s. Tho. ed mot
 do q̄ exposui. s. q̄ de necessario ad decētias
 nō sit p̄ceptu facere elemosynā: nisi eo ca-
 su q̄d̄ qd̄ vāk̄ iā excidit a rōne talis nece-
 sarij. Hoc at̄ patr̄ d̄ Petro de tarā. iiiij. viiij.
 xvij. q̄ l̄ n̄ sic intellexerit s. Tho. en ipē re-
 nūit: r s. Tho. videf̄ ipm̄ ec imitari. r b
 sumā p̄sek. li. iij. ti. vij. r sumā pisana tit.
 elemosynā p̄mo. s. iij. et de archiep. h. pre-
 ti. p̄mo. c. xxvij. s. vi. r penul. Hec obstat
 si Durādus est ordi. pdicatoꝝ & sensit op-
 sitū. qz hoc d̄ ex sensu suo & nō ex mente
 sc̄i. Tho. sc̄iut & Pe. de pal. q̄ oppositū re-
 net: adducens exemplū de Martino q̄ cū
 sua indecentia paup̄em vestiū. sed dico
 illud factū nō fuisse p̄cepti sed cōsilij: alioq̄
 q̄n nō fuisse factū a chio cōmedari. Duo
 aut̄ vident̄ sc̄im̄ Tho. aliter intellexisse. s.
 Hider & Rayneri tenētes opinionē Pe-
 tri de pal. Hec aut̄ iuxta mērez antiquoꝝ
 doctoꝝ thomistaz dicta sunt quorū op̄is
 nō aliquā mībi videbatur p̄babilior mo-

De questiōibus impertinentibus.

deriores aut ut Rayneri in sum. et Ioā
nes nyder ut dictū ē: et ut videt bone me/
mo. mīgr Pet̄ bergomēs. et cōiter docti
ad huc viuētes sentiunt q̄ in casu extreme
necessitatis: necessario sit elyna facienda de
b. Ex q̄ mēte q̄stionē sit p̄tracō. Prima
p̄cō. H̄ns de supfluo ad viuere l̄z sit ne/
cessariū ad decēt viuere: tenet sub p̄cepto
dare extēti i extēma necessitate. P̄t̄ p̄clo
iij. dī. xv. q. iij. ar. i. q. iij. in corpe vbi dī q̄
tenet q̄s p̄s subuētre nēcitatē absolute. p̄
ximi: q̄s sue p̄ditionate: et q̄ p̄ceptū legis ē
vī q̄s det ne necessario ad decentiā. P̄t̄
etia rōne: q̄ tenemur magis vitā. primi q̄s
res n̄ras: et n̄am corpale decentia amare:
cū sit obiectū digni. Et l̄z vīro nobili sit
grauī morte viuere indecentē p̄p̄ suū i p̄ru/
dentiā: vel negligētiā vīl violetā: sed p̄p̄
fraternā pietate: nisi iudicādo fallit. Se
cūda p̄clo. dare elynā de toto: nō extē/
ma nēcitatē: neq̄ est de p̄cepto neq̄ de p̄silio
lio: sed est illicitū: q̄ nulli licet alīq̄ statu/
viuere indecēter: n̄li p̄pter maioriē alteri
nēcitatē. Tertia p̄clo. Dare alīq̄d de b. ex/
tra nēcitatē extēma est p̄silio: q̄ p̄fectiois
est pl̄ alīq̄ sibi de tp̄alib̄ velle: ut aliis
viuas se decēti. Quarta. Nihil h̄ns sup/
fluo ad decentiāz tenet
dare sub p̄cepto vbi adeſt necitas decēter:
l̄z nō assit extēma. iij. vbi s̄ ad q̄rtū. S̄
p̄dicta arguit. i. Nā si est p̄a p̄ma vīlīa
p̄clo: male sup̄ determinaſſer. Tho. tps
in q̄ obligat p̄ceptū de elyna: dices: q̄ est
q̄n dās h̄z supfluo vīrlq̄s nēcitatē: et acci/
piens ē in extēma nēcitatē rē. So. Dno
sunt danda in elyna. s. supfluo ad viuere:
et ad decēter viuere. Due sunt etia nēcissi/
tates quib̄ dandū est. s. nēcitas extēma: et
decēter. Secūs Tho. ḡ ex p̄te dātis assi/
gnat tps in q̄ tenet dare oī nēcitatē: q̄ illō
est cū q̄s habet vīrūq̄ supfluo: nō aut eūz
q̄s haber supfluo solū ad viuere: q̄ nō te/
net dare nēcitatē decēter: nō aut assignat il/
lud in q̄ tenet dare alteri nēcitatē: nō autē
oī: q̄ illud est etiā nō habeat supfluo ad

decēter viuere ut in extēma nēcitatē. Silr
ex p̄te accipit̄: assignat tps: in q̄ deb̄ ac/
cipere a q̄libet h̄ntē danda: q̄ illō est etiā
in extēma nēcitatē: nō aut assignat illō in
q̄ deb̄ accipere ab aliq̄: sed nō ab oī: q̄ il/
lud est etiā in nēcitatē decēter: in q̄ deb̄
accipe ab habēre supflua ad decētiā. Sed
ztra: quia peccabit mortalit̄ oīs diues vi/
des paupere indecentē induitū: et sic oīs da/
mnamur. So. Dico dupl̄. P̄imo q̄ ne/
scio vīre quō diues h̄ns ml̄ka supflua ad
decentiā: q̄ facillime p̄ vna sua voluptrate
aut ambitione exponeret multa: possit h̄re
charitas vīscera: cū vider paupes laceras/
ros: et nō p̄patit. Nec tñ oīs nec valde ml̄
apparet hec dānāti: q̄ nō sunt valde mul/
ti h̄ntes tantū supfluo: et illō nō possit
credere necessariū ad suā decentiā. Secō:
forte dīci p̄t̄ q̄ l̄z cū q̄s ē in cadēdo ad sta/
tum pauptrat̄: teneat h̄ns supflua ad de/
centiā sustentare illū ne cadat: postq̄ tñ ce/
cidit et iā est in statu pauptratis: nō tenet
ei p̄uidere decētiā n̄li tanq̄ paupi: pura si
videat eū nudas carnes p̄tendē: op̄ēdo
illū. Itē ztra: q̄s. Tho. qd̄l. viij. ar. xij. dī
q̄ h̄ns supflua ad decentiā nō peccat mor/
tiliter nō dando paupi: q̄ nō est in extēma
nēcitatē: ḡ nō tenet dare h̄nti nēcissi/
tē decētiā. Sol. Illud dicū est vē:
q̄n id̄ illi nō dat: q̄ credit q̄ sibi occurrat
alīq̄ maior nēcitatē. Unū si h̄ns nēcissi/
tē decētiā perat a tali: et ille nō fīsimilr
putet q̄ meli dispensab̄ elynā suā: tunc
tenet dare illi. Itē ztra: q̄ dicit s. Tho. in
iij. q̄ dare. c. est p̄silio nō p̄ceptū: et ml̄to
min⁹ p̄ceptū est dare. b. So. Illud dīc nō
esse p̄ceptū: q̄z nō obligat q̄s illud dare p̄
q̄libz nēcitatē. l̄z p̄silio sit dare p̄ nēcissi/
tē decētiā: cū q̄ stat q̄ sit p̄ceptū vī deſ p̄
alīq̄ nēcitatē. i. p̄ extēma. Itē ztra: q̄
ibi dicit q̄ dare. b. est laudabile. So. Etia
laudabile ē ponere vīta corpaliā: n̄faz. p̄
spūali. primi. q̄d tñ est de p̄cepto. Quia ei
dixerat q̄ nō licet viuere indecēter, exceptit
tres casus in quib̄ decēt indecēter viuere:
cū quō stat q̄ in alīq̄ eoz. hoc sit p̄ceptum.
Itē ztra: q̄ in. iij. dicit. q̄ dare nēcissari
um ad decentiā ad subueniendū nēcissi/
tē maiori: est p̄silio. Sed ista maior nēcissi/
tēs est extēma: ḡ rē. Sol. Istā nēcissi/

Tractatus

III

tas maior: q̄ decētis nō est extrema: q̄ ne-
cessitas decētis habet gradus. Enī ibi sub-
ditur: q̄ nō est aboluta. Habet autē se da-
lī. Domīstāz opinio veritatez vñ credo: Iz
aliquis alius sim locutus.

q̄ntum est corpore h̄z q̄ndam sp̄m q̄ v̄edi
p̄t: q̄uis nō ex h̄z q̄ est sp̄uale. Sc̄dū est
sc̄do q̄ vt d̄ q̄rto ar. q. iiii. sic sp̄uale q̄d
sub p̄cio poni nō d̄bet est duplex. s. ipa la
cramēta: et actus sp̄etētes ex officio sacro

Casus lytij.

Ueritur, lvij. vñ

q si simonia nec ne in seqnribz cō-

tractib. Petr^{em} de furno vo-
lens anie sui nūc et in postep. puidere; cō-
uocat capl^m quentus z monasterij dices-
se velle in ecclia ei^z erigere altare: z ei affi-
gnare libras qnq*uaginta* annui z penit.
redditus: hac lege vt dict^o quentus tene-
atur singulo die in s^o missam celebrazione: et
singulo anno anniversariuz facere pro se z
tis defunctis: requirens an hac lege ve-
lit dictū capl^m dēm redditu acceptare: q*u*
recusante tandem p*ecordat* in libris qnq*uaginta*
taq*nq*s. Henric^o de puteo: mor^o eo fi-
ne q*u* Petr^o, accersito tabellione ac testib:
donat altari erigendo ius exigēdi a se et a
suis hereditib: libras. lv. annū z ppetui red-
ditus: hac lege: vt si dictū capl^m hūc red-
ditū p*ecipere* voluerit: teneat celebrazione mis-
sam z facere anniversariū vt s. Deinde re-
q*uit* dictū capl^m. an velit hūc redditu cuz
hoc onere suscipe: z r*ender* q*u* sic: z ad hoc
se p*missione* v*l* p*acto* vel instrumēto oblī-
gar. Igit^u ad hoc q*stū* r*indeo* duo faciēdo
Primo em p*mittit* ea ex q*b* solutis dubita-
tio: z scđo dico ad casum. Quantu*m* p*er*
mū ex doctrina ieti Lbo. ii. ii. q. c. z. iii. di-
stin. xxi. z q*dli*. viii. q. vi. ar. i. s*ic* r*ender*ur.
Sciendū est i*git* q*u* vt cl*e* i*e*. ii. ii. ar. i. z q*r*
to s*mar* etiā ar. i. q. j. collig*t*: sp*uale* ē du-
plex. s*pmo* p*esentia*: vt g*ra* z *vutes*. q*o*
vt d*icit* q*ro* ybi s. ad tertiu: nullo modo
vendi y*oli*: ne sup eo p*ot* cadere delibera/
ta volutas emptio*is*: z intellige recre sen-
tiendo. Et scđo p*causam*. Et hoc est du-
plex. s*p*rimuz q*o* est sp*uale* g*re* causa: vt
sacra: z scđom. s*i*. actus q*u* ex sp*uale* g*ra* z sal-
ero officio p*ecedit*: z ad sp*uale* g*ram* dispo-
n*it*. In distinctione autē simonie sumit sp*u*/
rituale p*cām*: vt d*icit* q*ro* ybi s. ad q*n*
tū. Et hoc sp*uale* vt d*z* ibi ad tertiu: in/

tra duplēcēt annēcū pīcū. I. ipsi sacris:
vt vasa sacra z hmōt: z officijs sacris: vt
decimēs ius pfonatus. Sciedū tertio:
q̄ sacru p̄ cām q̄si causa gre: nullo mō yē
di pōt ut vbiq̄ dī. H̄c dicit. q̄. q̄. ar. q̄. ad
scdm q̄ sacerdos nō accipit pecunia q̄si p̄
ciūm p̄secratois eucharistī aut missē cas-
tate: hoc enī esset simoniacū: sed quasi stu-
pendiū sue sustentatiōis. Hec ibi. Et. uij.
ar. q̄. q̄. ad q̄ntum sic dī. Facere pactione
de missā celebranda est simoniaci sp. Si
tñ sacerdos nō habet alios sumptū z non
tendit ex officio missam cācare: pōt accipe
denariū: sicut p̄ductiū sacerdotes facili-
unt: q̄li p̄ciū missē: sed q̄si sustentāmetūz
vite. Hec ibi. Et hoc nō intelligas inter-
ueniente pacto: q̄z hoc esset ipso facto vēde-
re missam. q̄z ut dī. h̄. q̄. ar. j. ad q̄ntuinois
emptiōis z venditiōis intelligis ois p̄ra-
crus nō gratuit̄. Hec ibi. Et q̄rto ar. ieh
cūdo ad primū dī. q̄ nō lic̄ pacisci. p̄ anni-
uersario dicēdo: ut parebit: z seq̄nt nec p̄
missa. Sed hoc h̄o arguitur: q̄z erra d̄
p̄ben. in c. Significatiō. dī q̄sdam canonū
cos cuiđā sacerdoti p̄bendaz dedisse in eccl
esia ut missam de brā ygine q̄tidie cele-
brarer: et papa illam pactionē p̄firmavit.
Ergo licite sacra z vendi remū p̄nt. Sol.
Ad hoc s. Tho. q̄rto ar. q̄. q̄. j. ad q̄ntu sic
dicit. Ibd̄ nō fuit simoniaco: sed illi p̄ben
de annexū fuit illud officiū catandi missā
talem. Hec ibi. Idē aut̄ sentit Antoni. de
butrio. z Glof. Sciedū est q̄rto q̄ sacru
p̄ causam quali causatū a sacro officio vel
spūali grā: sunt actus ministrop̄ ecclie spi-
rituali. Sicut aut̄ dī. viii. q̄dli. q̄. vi. ar. j.
et. uij. arti. q̄. q̄. q̄. Ucrus dicit spiritualis
dupliciter. P̄imo q̄ntum ad p̄ncipiū: q̄a
sez alicui conuenit ex spirituali dono vel of-
ficio: ut episcopo p̄secrare basilicas: z dia-
cono legere euangelīū. Et sed ex parte fi-
nis tm̄: ut quādo ḡ illū ad aliqd spirituali
ut p̄uenitur: vt docere artes liberales: q̄d
etiam gentilibus conuenit. In primis igi-
tur ut dicitur quartio ybi supra. nō lic̄ sū